

BLOK RESZTKOWY

RESZTKOWE ZWIOTCZENIE

Maciej Kaszyński

I Klinika Anestezjologii i Intensywnej Terapii WUM
Kierownik Kliniki: Dr hab. n. med. Tomasz Łazowski

Historia

- Myśliwi z Ameryki Południowej, Afryki i Azji Południowo-Wschodniej
- 1811-1812 Sir Benjamin Collins Brody – sztuczne oddychanie może utrzymać przy życiu kuraryzowane zwierzęta.
- 1825 Charles Waterton utrzymał przy życiu kuraryzowaną oślicę prowadząc sztuczne oddychanie przez tracheostomię.

Historia

1912 Artur Lawen z Lipska używa kurary w celu zmniejszenia ilości eteru zużywanego podczas operacji brzusznych z użyciem IPPV.

Historia

- 23 stycznia 1942 w Montrealu Harold R. Griffith, oraz Enid Johnson zastosowali kurarę do intubacji i zwiotczenia mięśni podczas operacji wyrostka robaczkowego.

Historia

Stanisław Aleksander Pokrzywnicki (1909 – 1993)

1 grudnia 1947 w Kutnie
pierwsze użycie kurary w Polsce

(do zniesienia działania Kurary używał neostygminy 2-3mg po
wcześniejszym podaniu atropiny)

„63 przypadki zastosowania ciał czynnych kurary w znieczuleniu
ogólnym”

Pierwsza w Polsce Katedra Anestezjologii wraz z Zakładem powstała 4 grudnia
1961 roku w Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi

„Od kurary do esmeronu – czy to przepaść, czy tylko różnica?”, Elżbieta Sokół-Kobielska

Znieczulenie

Cechy znieczulenia:

Sen.
Niepamięć
Brak odruchów.
Analgezja.
Zwiotczenie mięśni.

Triada znieczulenia:

Sen
Zwiotczenie mięśni
Analgezja

Sen
Zwiotczenie mięśni
Analgezyja

<http://www.machala.info>

Monitorowanie blokady n-m

Metody bezprzyrządowe

- Wiedza i doświadczenie anestezjologa
  - Stan pacjenta
  - Znajomość używanych leków
    - latencja, czas działania, metabolizm
  - Wskazania innych monitorów
    - ciśnienia w drogach oddechowych, podatność klatki piersiowej
    - kształt krzywej kapnograficznej
  - Informacje od operatora
  - **Próby kliniczne**

Kliniczne próby oceniające powrót siły mięśniowej

Kliniczne próby oceniające powrót siły mięśniowej

Zawodne

- Utrzymywanie otwartych oczu
- Wysuwanie języka
- Sięganie ręką do przeciwległego barku
- Prawidłowa objętość oddechowa
- Prawidłowa pojemność życiowa
- Maksymalne ciśnienie wdechowe < -25 cmH₂O

Uważane za mniej zawodne

- Utrzymywanie uniesionej głowy >5s
- Utrzymywanie uniesionej kończyny dolnej >5s
- Utrzymywanie uścisku dłoni > 5s
- Utrzymywanie między siekaczami szpatułki >5s
- Maksymalne ciśnienie wdechowe > 50cmH₂O

Badanie przeprowadzone na 251 Duńskich anestezjologach

< 50% anestezjologów wykorzystuje rutynowo bardziej wiarygodne testy

< 50% anestezjologów umie wskazać, które próby są bardziej, a które mniej zawodne

Monitorowanie przyrządowe

Stymulacja obwodowego nerwu
ruchowego

+

Obserwacja (subiektywna)/**Rejestracja i
analiza**(obiektywna)

odpowiedzi mięśnia zaopatrywanego przez
ten nerw

Monitorowanie przyrządowe

ZALETY

- Optymalny moment intubacji i ekstubacji.
- Dokładna dawka leku potrzebna do wywołania blokady nerwowo-mięśniowej.
- Najlepszy moment do odwrócenia blokady
- ZMNIJSZENIE RYZYKA NIE ZAUWAŻENIA BLOKU RESZTKOWEGO
- Znaczenie szkoleniowe i badawcze

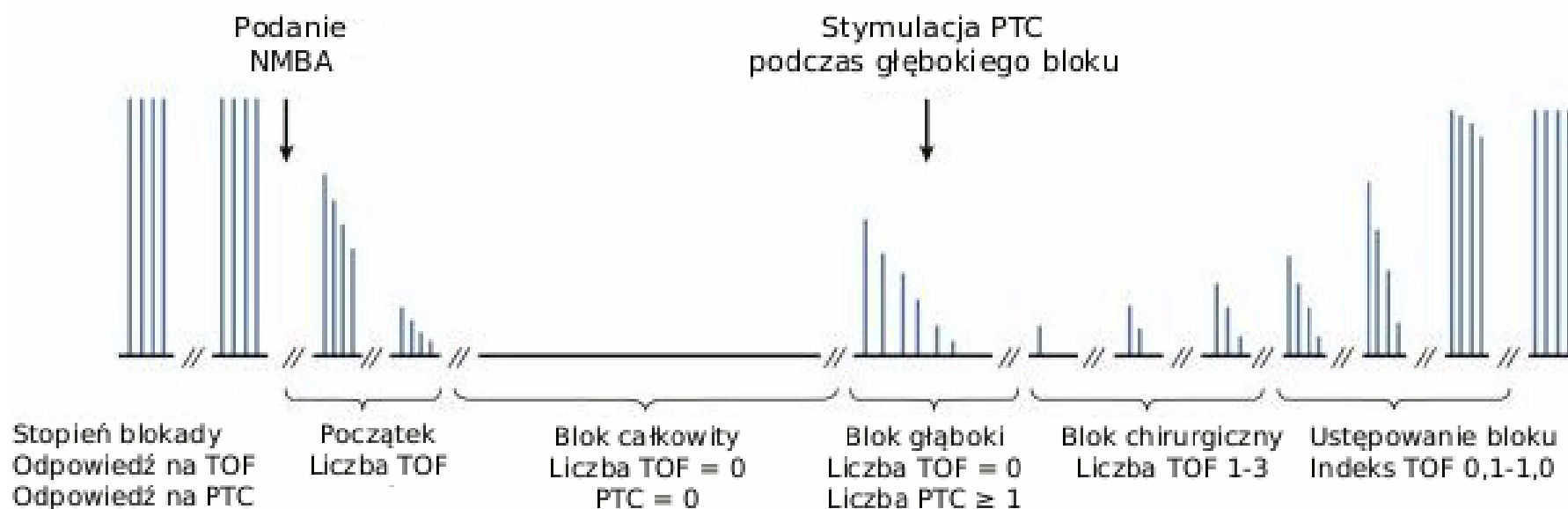
Wzorce stymulacji

- Stymulacja pojedynczym impulsem (STS).
- Stymulacja ciągiem czterech impulsów (TOF).
- Stymulacja bodźcem tężcowym (T).
- Stymulacja podwójną salwą (DBS).
- Liczba potężcowa (PTCS).

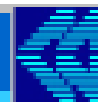
Dlaczego nie...

- **Stymulacja pojedynczym impulsem (STS).**
  - Wymaga wzorca sprzed podania NMBA
  - Nie wyklucza w pewny sposób bloku resztkowego
- **Stymulacja bodźcem tężcowym (T).**
  - Bolesna
  - Powraca do normy przed całkowitym ustąpieniem bloku (TOF = 0,7)

Odpowiedzi na stymulację

Przydatność poszczególnych rodzajów stymulacji w czasie znieczulenia

	W czasie indukcji znieczulenia			Podczas operacji			Sala pooperacyjna
	Hipnotyk	Stymulacja supra-maksymalna	Intubacja	Silna blokada	Umiarkowana blokada	Odwrócenie	
STS		1 Hz	0,1 Hz				
TOF							
PTC							
DBS							

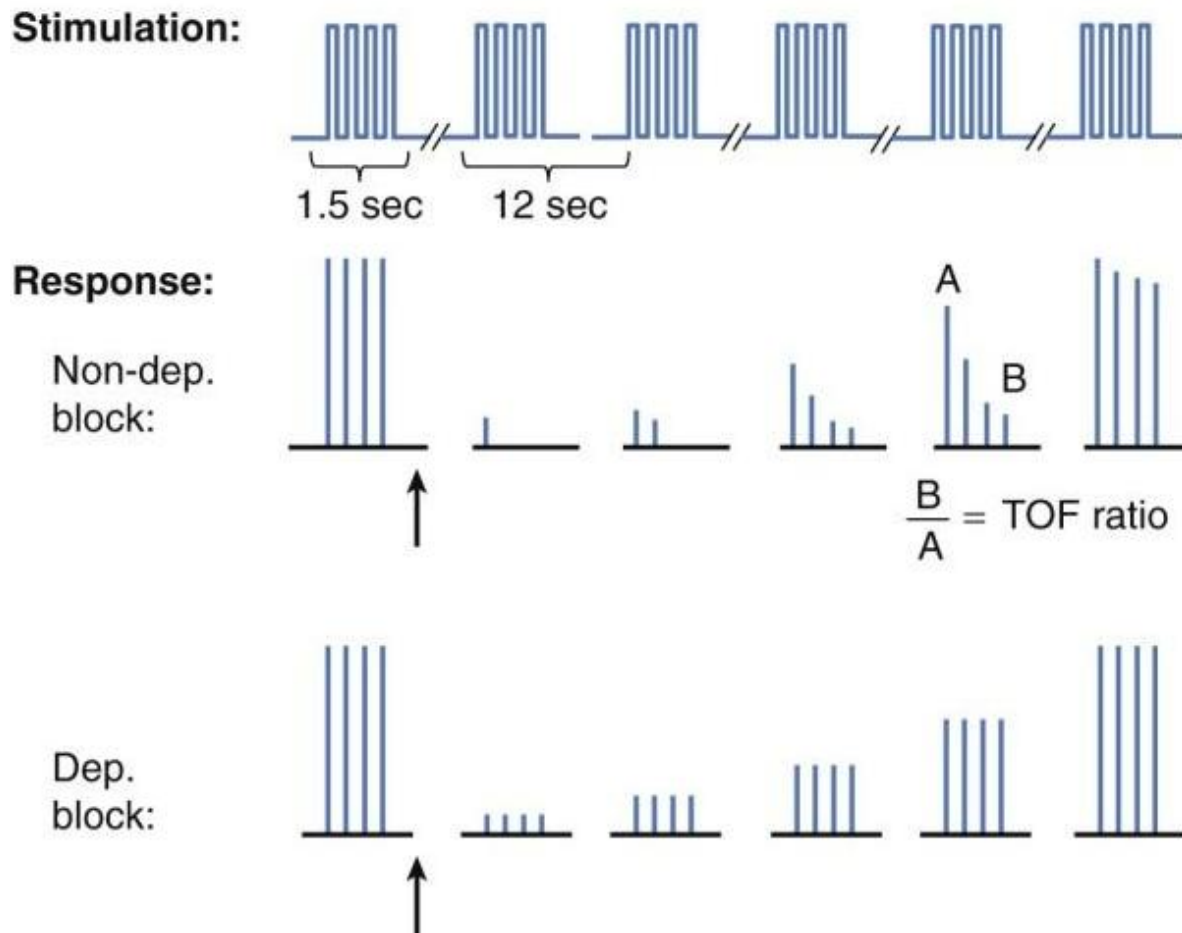
Slajd z prezentacji Dr hab. n. med. Waldemara Machały dostępnej na stronie <http://www.machala.info>

Stymulacja ciągiem czterech impulsów /Train of four - TOF/

- Wprowadzona w latach 70-tych przez Aliego
- 4 supramaksymalne pobudzenia w odstępie 0,5s[2Hz] powtarzane co 10-20s
- Każde z 4 pobudzeń powoduje skurcz i rozkurcz mięśnia

Wzorce odpowiedzi na stymulację TOF

Stymulacja ciągiem czterech impulsów /Train of four - TOF/

$$\text{Indeks TOF} = \frac{\text{amplituda 4. pobudzenia}}{\text{amplitudę 1. pobudzenia}}$$

(0,1-1,0 lub 0-100%)

Liczba TOF

(0-4)

Zależność TOF – objawy kliniczne

- **TOF 0,4** chory nie może unieść głowy, ramienia. VT – w normie, VC i MIP obniżone.
- **TOF 0,7–0,75** chory potrafi efektywnie kaszleć. Unosi głowę na 5 s. Uścisk dłoni – ok. 60% normy.
- **TOF 0,8** podwójne widzenie, osłabienie mięśni twarzy, VC i MIP – w normie.
- **TOF 0,9 bezpieczna ekstubacja.**

VT – tidal volume - objętość oddechowa,

VC – vital capacity - pojemność życiowa,

NIF – Negative Inspiratory Force/MIP – maximal inspiratory pressure – Maksymalne ciśnienie wdechowe

Stymulacja podwójną salwą

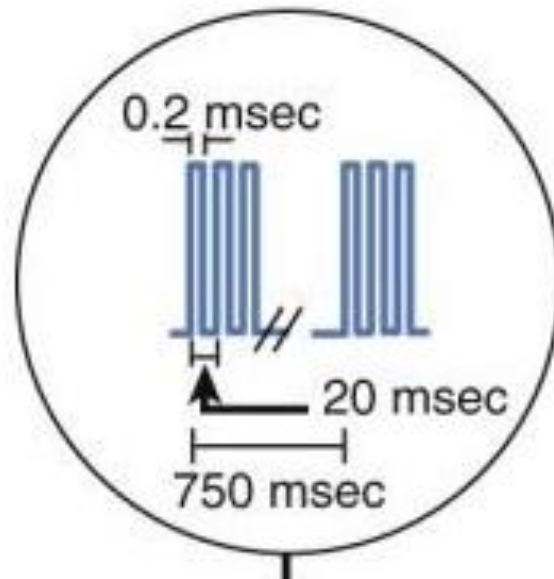
Double-Burst Stimulation

- Opisana w 1989 r.
Engback J, Ostergaard D, Viby-Mogensen J
- Autorzy twierdzą że wykryją resztkową blokadę, nawet gdy TOF = 1

Stymulacja podwójną salwą

Double-Burst Stimulation

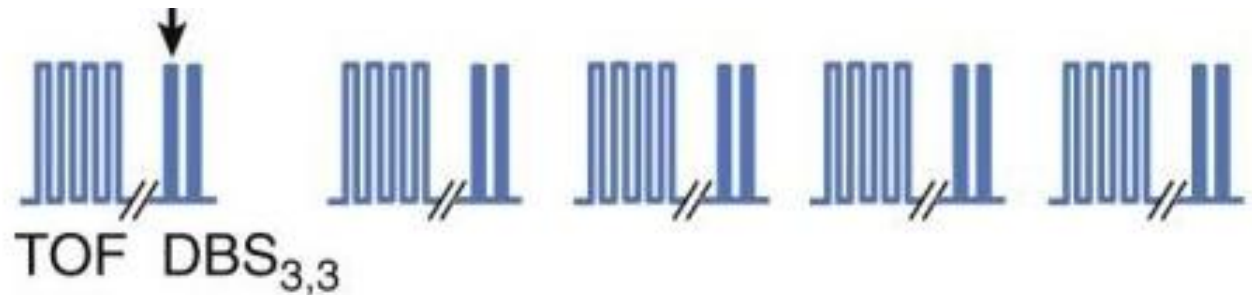
- Dwie salwy pobudzeń z częstotliwością 50Hz
- Po 3 pobudzenia w salwie
- Odstęp między początkiem pierwszej i drugiej salwy 750msec

Stymulacja podwójną salwą

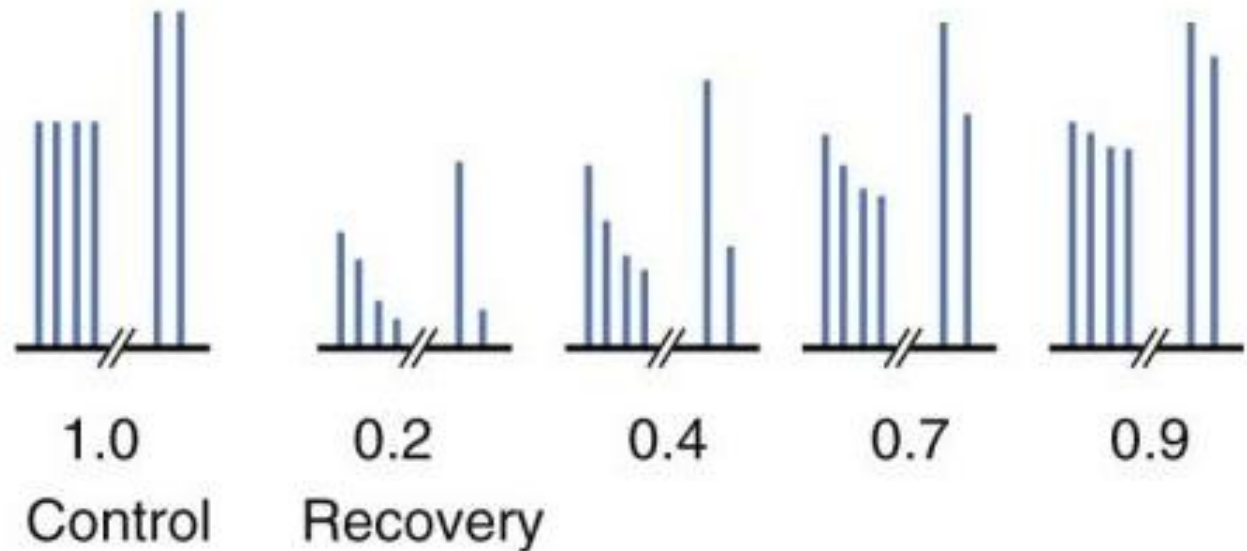
Double-Burst Stimulation

Stimulation:

Response:

TOF and
DBS_{3,3} ratios

Stymulacja podwójną salwą

Double-Burst Stimulation

- Powstała z myślą o manualnej ocenie odpowiedzi na impuls w celu wykluczenia bloku resztkowego

TOF, czy DBS

W Sali wybudzeń

- Wartości **indeksów** TOF i DBS dobrze ze sobą korelują.
- Jeżeli istnieje możliwość **rejestracji** akceptowalne jest użycie stymulacji TOF.
- Jeżeli opieramy się na **obserwacji** preferowane użycie stymulacji podwójnym tężcem.

Współczesne kryteria adekwatnego „wybudzenia”

- powrót świadomości
- odpowiedni poziom analgezji
- całkowity powrót siły mięśniowej
- powrót odruchów obronnych

Częstość występowania bloku resztkowego (TOF<0,7)

42%

583 pacjentów

Operacje: ortopedyczne, brzuszne, torakochirurgiczne, naczyniowe

Stosowano wekuronium

Nie monitorowano zwiotczenia stymulatorem

Nie odwracano bloku

Baillard C, Gehan G, Reboul-Marty J i wsp.: Residual curarization in the recovery room after vecuronium. Br J Anaesth 2000; 84(3): 394-5

Reszkowe zwiotczenie

Wartość TOF/FBS	Objawy kliniczne
0,70-0,75	<ul style="list-style-type: none"> - Podwójne widzenie - Obniżona siła uścisku dłoni (ok. 60% wartości wyjściowej) - Negatywny wynik próby ze szpatułką - Niemożność siedzenia bez pomocy - Osłabienie mięśni mimicznych - Mowa z dużym wysiłkiem - Uogólniona słabość i zmęczenie
0,85-0,90	<ul style="list-style-type: none"> - Podwójne widzenie - Uogólnione osłabienie

Badanie przeprowadzono na zdrowych ochotnikach, którym podawano miwakurium

From Kopman AF, Yee PS, Neuman GG: Relationship of the train-of-four fade ratio to clinical signs and symptoms of residual paralysis in awake volunteers. *Anesthesiology* 86:765, 1997.

Reszkowe zwiotczenie

Może stanowić realne zagrożenie dla pacjentów w okresie pooperacyjnym

- Nawet bez dodatkowego działania anestetyków, analgetyków czy leków stosowanych do sedacji, może prowadzić do powikłań pod postacią niedrożności dróg oddechowych, niewydolności oddechowej i hipoksemii

Reszkowe zwiotczenie

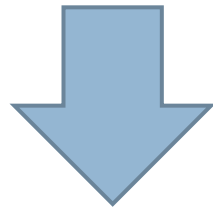
Upośledzenie funkcji mięśni gardła i górnej części przełyku predysponuje do regurgitacji i grozi zachłyśnięciem

Następstwa bloku resztkowego

- Zmniejszenie hipoksycznego napędu oddechowego poprzez zablokowanie kłębków szyjnych (ciałek przyzwojowych)
- Blokada kłębków szyjnych jest proporcjonalna do dawki środka niedepolaryzującego.

Następstwa bloku resztkowego

- Upośledzenie funkcji mięśni gardła i górnej części przełyku (ryzyko regurgitacji i zachłyśnięcia)
- Upośledzenie zdolności do utrzymania drożności dróg oddechowych

Wzrost ryzyka rozwoju pooperacyjnych powikłań oddechowych

Pooperacyjne powikłania oddechowe

POPC (Postoperative pulmonary complications)

	Pancuronium (<i>n</i> = 226)			Atracurium or Vecuronium (<i>n</i> = 450)		
	No. of Patients	Patients with POPC		No. of Patients	Patients with POPC	
		<i>n</i>	%		<i>n</i>	%
TOF $\geq$ 0.70	167	8	4.8	426	23	5.4
TOF < 0.70	59	10	16.9 [†]	24	1	4.2

691 ochotników

Operacje „brzuszne”, ortopedyczne, ginekologiczne

Pankuronium, rokuronium, wekuronium

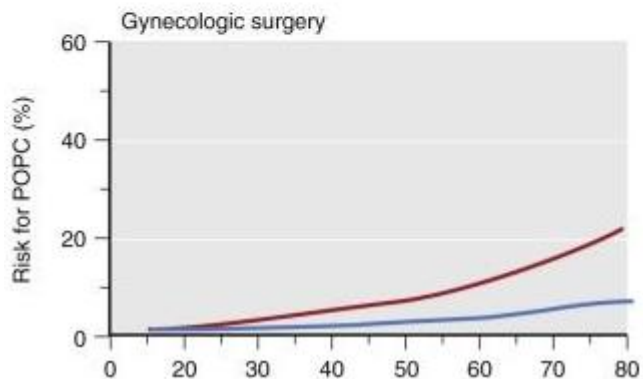
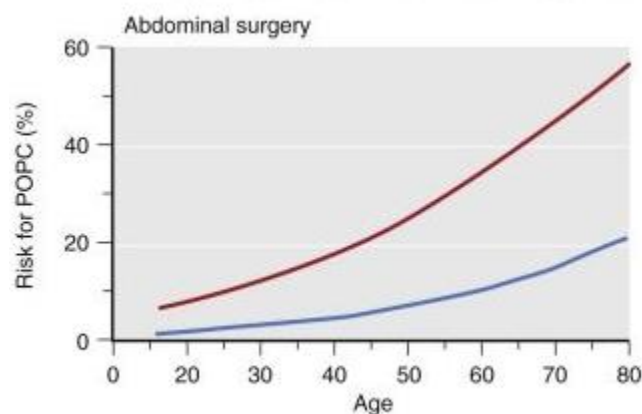
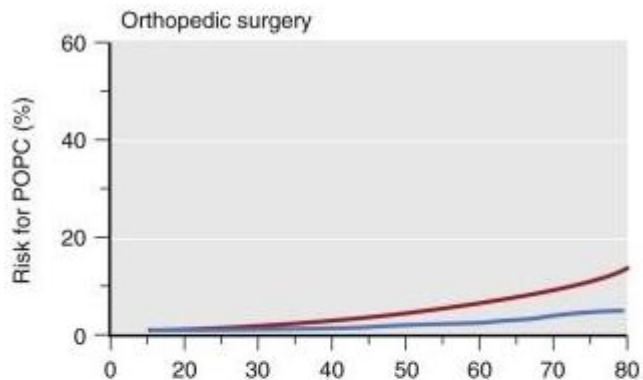
Mechanomiografia

Bez różnic w grupach Atrakurium i Wekuronium

Berg H, Viby-Mogensen J, Roed J, et al: Residual neuromuscular block is a risk factor for postoperative pulmonary complications. Acta Anaesthesiol Scand 1997; 41:1095.

POPC w zależności od wieku pacjenta, rodzaju operacji, stopnia bloku resztkowego

Zabiegi krótsze niż 200min

Podawano pancuronium

TOF < 0,7

TOF > 0,7

- *Unikanie długo działających środków zmiotczających*
- Przeprowadzanie prób klinicznych („wiarygodnych”)
- Wykorzystywanie obiektywnych metod monitorowania zmiotczenia
- Rutynowe odwracanie zmiotczenia – Neostygmina/Sugammadex

Odwracanie zwiotczenia

**Gdy liczba TOF >2(3),
lub jeśli nie mamy stymulatora
zaobserwujemy spontaniczną czynność mięśni.**

Neostygmina

Standardowa dawka 35 ug/kg

Maksymalna dawka 70 ug/kg

Poprzedzone podaniem atropiny 15 ug/kg

Materiały

- **"Miller's Anesthesia", Ronald D. Miller, Seventh Edition, 2010**
- **„Monitorowanie blokady nerwowo-mięśniowej”, Tomasz Łazowski 2009**
- **Prezentacje dostępne na stronie internetowej Dr hab. n. med. Waldemara Machały <http://www.machala.info>**
- **„Monitorowanie blokady nerwowo-mięśniowej” , Magdalena Gronkiewicz 2011**
- „Kompendium anesteziologii” R.S. Atkinson 1981
- „Anesteziologia”, Alan R. Aitkenhead
- "Criteria of Adequate Clinical Recovery from Neuromuscular Block", Hassan H. Ali, Anesthesiology, May 2003
- Baillard C, Gehan G, Reboul-Marty J i wsp.: Residual curarization in the recovery room after vecuronium. Br J Anaesth 2000; 84(3): 394-5
- „Monitoring and Pharmacologic Reversal of a Nondepolarizing Neuromuscular Blockade Should Be Routine”, Ronald D. Miller, MD, and Theresa A. Ward, BSN, RN
- Kopman AF, Yee PS, Neuman GG: Relationship of the train-of-four fade ratio to clinical signs and symptoms of residual paralysis in awake volunteers. Anesthesiology 86:765, 1997.
- „Od kurary do esmeronu – czy to przepaść, czy tylko różnica?”, Elżbieta Sokół-Kobielska, Borgis - Anesteziologia Intensywna Terapia 2/2005
- Eriksson LI, Sundman E, Olsson R, Nilsson L, Witt H, Ekbery O, Kuylenstierna R. Functional assessment of the pharynx at rest and during swallowing in partially paralyzed humans. Anesthesiology 1997;87:1035–43

Dziękuję za uwagę.